

Η ΛΕΓΟΜΕΝΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΙΑΚΩΒΟΥ:

Ο ΔΟΥΡΕΙΟΣ ΙΠΠΟΣ ΤΗΣ «ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΕΩΣ»

Τά τελευταία χρόνια όλο και συχνότερα, όλο και από περισσότερους ιερείς τελεῖται ἡ λεγομένη Θεία Λειτουργία τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου. Ἡ τέλεση τῆς Λειτουργίας αὐτῆς καί ἡ ξαφνική της ἐμφάνιση στή ζωή τῆς Ἐκκλησίας μας ἀφ' ἐνός μὲν καταδεικνύει τό ἐκκοσμικευμένο πνεῦμα πού διακατέχει πολλούς κληρικούς καί ἀφ' ἑτέρου ἐξυπηρετεῖ κατά τόν καλύτερο τρόπο, τά σχέδια τῶν «ἀνανεωτῶν» τῆς Λειτουργικῆς μας ζωῆς, τῶν αὐτοκλήτων σωτῆρων τῆς Ἐκκλησίας. Τό σχέδιο εἶναι ἀπλό: ἡ Λειτουργία αὐτή «βαπτίζεται» ἀπό τοὺς ἀνανεωτές ὡς «ἀρχαιοπρεπής». Ὅταν ὅμως τελεῖται, τελεῖται μέ τόν τρόπο πού ὁραματίζονται οἱ «ἀνανεωτές», ὅποτε ὁ πιστός λαός, ὁ ὁποῖος μάλιστα ἐνθουσιάζεται μέ τὴν πρωτοτυπία καί τὰ ἐφέ, συμπεραίνει, ἐντελῶς ἐσφαλμένα, ὅτι ὁ συγκεκριμένος τρόπος τελέσεως εἶναι ὁ «ἀρχαιοπρεπής» καί ἄρα ὁ παραδοσιακός. Αὐτό ἔχει ὡς συνέπεια νὰ ζητᾷ ἀπὸ τοὺς ἱερεῖς νὰ λειτουργοῦν ἔτσι καί ὅταν τελοῦν τὶς Λειτουργίες τῶν ἁγίων Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου καί Βασιλείου. Εἶναι, ὅμως, ὄντως ἔτσι τὰ πράγματα; Μπορεῖ ὁ καθένας νὰ τελεῖ ὅποια Λειτουργία θέλει καί ὅπως θέλει; Ἄς τό δοῦμε ἀναλυτικά.

ΚΑΝΟΝΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΙΑΚΩΒΟΥ

Ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης στὴν ὑποσημείωσή του στὸν 32^ο κανόνα τῆς ΣΤ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, μᾶς παρέχει μιά πολύ ἐνδιαφέρουσα πληροφορία σχετικά μέ τό πόσο «κανονική», πόσο σύμφωνη δηλαδή μέ τοὺς Ἱερούς Κανόνες καί ἄρα πόσο δεκτὴ ἢ ὄχι, εἶναι ἡ Λειτουργία αὐτή. Μολονότι, λοιπόν, ὁ ἅγιος λέει ὅτι ἡ Λειτουργία αὐτὴ «εἶναι δεκτὴ», λέει ὅμως ἐπίσης ὅτι «ἡπράκτησε». Λίγο μάλιστα πιο κάτω ὁμολογεῖ ὅτι κατὰ τὸν Μανουὴλ Μαλαξὸ ἡ Λειτουργία αὐτὴ ἡπράκτησε ἀπὸ τοὺς καιροὺς τοῦ Μ. Βασιλείου. Γιατί, λοιπόν, ἡ ξαφνικὴ προσπάθεια ἐπαναφορᾶς μιᾶς Λειτουργίας τὴν ὁποία ἡ Ἐκκλησία ἀπέριψε;

Προφανῶς γιὰ ὑπόπτους λόγους. Ἄς σημειώσουμε ἐδῶ ὅτι στὴ χώρα μας ἡ Λειτουργία αὐτὴ τελέστηκε γιὰ πρώτη φορά τό 1894 ἀπὸ τὸν Μητροπολίτη Ζακύνθου Διονύσιο Λάτα, στὴν τελετὴ ἐνηλικίωσεως τοῦ διαδόχου Κωνσταντίνου. Τελέστηκε συνεπῶς ὡς ἓνα ἐκκλησιαστικὸ ὑπερθέαμα ἐνώπιον τῶν παρευρισκομένων «γαλαζοαἱμάτων». Γιὰ τοὺς ἴδιους ὅμως λόγους, γιὰ τὸν ἐντυπωσιασμό δηλαδή τῶν πιστῶν, τελεῖται καί σήμερα καί γι' αὐτό ὁσάκις τελεῖται διαφημίζεται καί δεόντως.

Ὁ ἅγιος Νικόδημος χρησιμοποιεῖ καί τὴ μαρτυρία τοῦ Βαλσαμῶνος, στὸν ὁποῖο βασίστηκε γιὰ τὴν συγγραφὴ τοῦ «Πηδαλίου». Ἄς δοῦμε τί λέει ὁ ἴδιος ὁ Βαλσαμῶν γιὰ τὴ Λειτουργία αὐτὴ, ὅταν ἐρωτᾶται ἀπὸ τὸν Πατριάρχη Ἀλεξανδρείας Μάρκο ἂν οἱ Λειτουργίες πού λέγεται ὅτι ἐγράψαν ἀπὸ τοὺς Ἀποστόλους Μάρκο καί Ἰάκωβο εἶναι δεκτές:

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ἀπαντᾷ ὁ Βαλσαμῶν, γράφοντας πρὸς τοὺς Κορινθίους λέει «ἀδελφοί παρακαλῶ ὑμᾶς, δι' ὀνόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τό αὐτό λέγητε πάντες, καί μὴ ᾗ ἐν ὑμῖν σχίσματα ἦτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοί, καί ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ». Λέμε ,λοιπόν, πῶς οὔτε ἀπὸ συνοδικὸ κανόνα μάθαμε γιὰ Λειτουργία τοῦ Μάρκου, μόνο δε ὁ 32^{ος} τῆς ἐν Τρούλῳ λέει πῶς ἔχει συντεθεῖ Λειτουργία ὑπὸ τοῦ ἁγίου Ἰακώβου. Ὅμως, ὁ 85^{ος} τῶν ἁγίων Ἀποστόλων καί ὁ 39^{ος} τῆς ἐν Λαοδικείᾳ, ἀπαριθμῶντας τὰ βιβλία τῆς Παλαιᾶς καί Καινῆς Διαθήκης καί τὰ ἀποστολικά, δέν ἀναφέρουν Λειτουργία τοῦ ἁγίου Ἰακώβου ἢ τοῦ ἁγίου Μάρκου. Ἀλλὰ καί ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου δέν τίς γνωρίζει καθόλου. Νομίζουμε λοιπόν, καταλήγει ὁ Βαλσαμῶν, ὅτι δέν εἶναι δεκτές διότι καί ἂν ἀκόμα ἔχουν γραφεῖ, περιέπεσαν σέ πλήρη ἀπραξία ὅπως κι ἄλλα πολλά. Αὐτό φαίνεται ἀπὸ τὸν 85^ο τῶν ἁγίων Ἀποστόλων καί τὸν 2^ο τῆς ἐν Τρούλῳ. Ὁ μὲν ἀποστολικὸς ὁρίζει γιὰ τίς δύο ἐπιστολές τοῦ Κλήμεντος καί τίς διαταγές τῶν ὀκτῶ βιβλίων αὐτοῦ νὰ ἀναγινώσκονται ἀλλὰ νὰ μὴ δημοσιεύονται, γιὰ τὰ μυστικά πού περιέχουν, ὁ δὲ 2^{ος} τῆς ἐν Τρούλῳ θέλει οὔτε νὰ ἀναγινώσκονται ἐξ αἰτίας τῶν νοθεύσεων ἀπὸ τοὺς ἑτεροδόξους. Γι' αὐτό ὀφείλουν ὅλες οἱ τοπικὲς Ἐκκλησίες νὰ ἀκολουθοῦν τό παράδειγμα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καί νὰ ἱεουργοῦν κατὰ τίς παραδόσεις τῶν Πατέρων Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου καί Βασιλείου τοῦ Μεγάλου. Διότι λέει τό 51^ο κεφάλαιο τοῦ 1^{ου} τίτλου, τοῦ 2^{ου} βιβλίου τῶν βασιλικῶν[1] ὅτι γιὰ ὅσα θέματα δέν ὑπάρχει νόμος νὰ ἀκολουθεῖται ἡ παράδοση τῆς Νέας Ρώμης[2]. (ἐλεύθερη ἀπόδοση)

Γεννᾶται λοιπόν τό ἐρώτημα: ἂν ἡ Λειτουργία αὐτὴ δέν ἔγινε δεκτὴ, λόγω νοθεύσεως της ἀπὸ χέρια ἑτεροδόξων, τό 12^ο αἰῶνα - τότε ἔζησε ὁ Βαλσαμῶν - πόσο πιο ἀδεκτὴ καθίσταται σήμερα καί πόσο πιο νοθευμένη πρέπει νὰ θεωρεῖται; Ἐξ ἄλλου ὁ Βαλσαμῶν μᾶς παρέχει καί μιά ἄλλη σχετικὴ πληροφορία στὴν ἐρμηνεία του στὸν 32^ο κανόνα τῆς ἐν Τρούλῳ ὅπου λέει : «σημειῶσαι, ὅτι ἀπὸ μόνο τοῦ παρόντος κανόνος φαίνεται τὴν θεία ἱεροτελεσίαν παραδοθῆναι καί ὑπὸ τοῦ ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου, πρῶτως ἐπισκοπεύσαντος τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἱεροσολύμων, ἣτις τέως παρ' ἡμῖν οὐδὲ εὐρίσκεται, οὐδὲ γινώσκεται ὡς ἀπρακτῆσασα»[3] (ἡ ὑπογράμμιση δική μας). Στὴ συνέχεια μάλιστα μᾶς δίνει τὴν πολυτιμότερη πληροφορία πῶς ὅταν ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας βρέθηκε στὴν Πόλη καί ζήτησε νὰ τελέσει τὴν Λειτουργία τοῦ Μάρκου δέν τό ἔπραξε «ἀρκεσθέντων πάντων τῇ καταθέσει καί μόνῃ τοῦ Πατριάρχου, εἰπόντος μηκέτι τοῦτο ποιῆσαι[4]». Ἰδοὺ ἡ Παράδοση τῆς Ἐκκλησίας, ἰδοὺ ἐκκλησιαστικοὶ ἄνδρες. Ὁ ἓνας Πατριάρχης ἀρνεῖται τὴν «ἀνανέωση» χωρὶς τό κόμπλεξ νὰ χαρακτηριστεῖ φανατικός καί χωρὶς νὰ ὑποχωρήσει γιὰ λόγους ψευδοευνγενείας καί ψευδοταπεινώσεως καί ὁ ἄλλος ὑπακούει ταπεινά χωρὶς ἀμφισβητήσεις καί

φευτοεπιχειρηματολογία, χωρίς δεύτερη κουβέντα. Άξιοσημείωτη πάντως είναι ή άμφιβολία που ή υπάρχει καί στα δύο παραπάνω κείμενα σχετικά μέ τους συγγραφείς των Λειτουργιών Μάρκου - Ίακώβου. Ποιά είναι, όμως, τά «έκσυγχρονιστικά» ή «άρχαιοπρεπή» σημεία τής Λειτουργία του άγιου Ίακώβου;

ΘΕΣΗ ΑΓΙΑΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

Τή Λειτουργία αυτή συνηθίζουν νά τελούν όχι πάνω στην καθιερωμένη καί καθαγιασμένη άγία Τράπεζα, αλλά σέ ένα τραπέζι που τοποθετείται στή μέση του Ναού. Ή πράξη αυτή είναι αντίθετη άσφαλώς μέ τήν Ίερά Παράδοση μας καί τους Ίερούς Κανόνες τής Έκκλησίας. Είναι όμως μακροχρόνιο αίτημα μερικών δυτικοσπουδασμένων «καθηγητών», κληρικών καί λαϊκών (π.Βασίλειος Θερμός[5], π.Δημήτριος Τζέρπος[6], κος Πέτρος Βασιλειάδης[7] κ.α), που επίμονα ζητούν τήν κατάργηση του τέμπλου καί συνεπώς τήν διάκριση του Ίερού Βήματος.

Ό 69ος όμως Κανόνας τής ΣΤ΄ Οικουμενικής Συνόδου ξεκαθαρίζει ότι τό άγιο Βήμα είναι προορισμένο μόνο γιά τους κληρικούς. Ό άγιος Νικόδημος, μάλιστα, στή 1^η του ύποσημείωση στον παραπάνω Κανόνα προτρέπει: «έντεϋθεν άς παρακινήθουν οι ιερείς καί πνευματικοί νά άποκόψουν τήν παράνομον συνήθειαν, όπου έπικρατεί είς πολλούς τόπους, τό νά εισέρχωνται λέγω, λαϊκοί μέσα είς τό άγιον βήμα, ήτις [συνήθεια] μή διακρίνουςα ιερείς από λαϊκούς, κάμνει νά πίπτουν οι λαϊκοί ύποκάτω είς τήν ποινήν του βασιλέως Άχαζ...»[8]. Άν μέ τήν είσοδο των λαϊκών στο άγιο Βήμα καταργείται ή διάκριση των χαρισμάτων, πόσο πιο εύκολα μπορεί νά πεί κανείς ότι καταργείται μέ τήν ολοκληρωτική εξαφάνιση τής διάκρισης του Βήματος, τήν ίσοπέδωση του τριμερούς Ναού, που από τήν Παλαιά Διαθήκη ύφίσταται, καί τήν παροχή δυνατότητας σέ όλους, άνδρες, παιδιά καί γυναίκες, νά βλέπουν από άπόσταση άναπνοής όσα ό Θεός έδωσε στους ιερείς νά τελούν;

Κατά τόν άγιο Συμεών Θεσσαλονίκης «τό μέν άγιο βήμα τά άγια των άγιων εικονίζει, τά ύπεράνω των ουρανών καί αυτόν τόν ουρανόν, ή δε άγία τράπεζα τόν θρόνον του Θεού καί τήν Άνάστασιν του Χριστού καί τό σεβάσμιον μνημα...»[9]. Καί συνεχίζει «όταν δε ιεροτελώνμεν έσωθεν του ναού καί μάλιστα τήν φρικτήν ιερουργίαν, τότε τό μέν θυσιαστήριον τύπον έχει ουρανού, ό δε ναός τά περιγεια σημαίνει...»[10]. Τό τέμπλο ύπάρχει στήν Όρθόδοξη Έκκλησία μέ τήν σημερινή μορφή από τον 5^ο κίόλας αιώνα, ενώ πολύ νωρίτερα ύπήρχε ως χαμηλό τέμπλο. Σκοπός του δεν είναι άπλως νά κρύψει αλλά έχει πολύ βαθύ θεολογικό χαρακτήρα άφου διδάσκει τους πιστούς ότι ό Χριστός δεν επιδεικνύεται αλλά μετέχεται, ότι ή Θεία Λειτουργία δεν είναι θέαμα αλλά μετοχή.

Είναι έξαιρετικά σημαντικό νά αναφέρουμε, γιά νά φανεί πόσο άπομακρυσμένη από τήν Ίερά Παράδοση καί πόσο άθεολόγητη είναι ή κατάργηση του Βήματος, ότι από πολύ νωρίς όχι μόνο ύπήρχε τό τέμπλο, αλλά καί ότι μετά τήν Μεγάλη Είσοδο έκλειναν τά Βημόθυρα, παράδοση που τηρείται μέχρι καί σήμερα στο Άγιον Όρος, σέ άλλες μονές, καί σέ μερικές ένορίες. Τηρείται επίσης σέ όλες τίς ένορίες κατά τήν τέλεση τής Προηγιασμένης Θείας Λειτουργίας τή Μ. Τεσσαρακοστή. Κλείονται δε τά βημόθυρα ώστε, κατά τον άγιο Χρυσόστομο, «όταν ίδης άνελκόμενα τά άμφίθυρα, τότε νόμισον διαστέλλεσθαι τόν ουρανόν άνωθεν, καί καπνείναι τους άγγέλους»[11]. Οι πιστοί, λοιπόν, προετοιμάζονται γιά τήν ώρα τής Αποκαλύψεως, γιά τήν ώρα που θά έμφανισθεί ό Χριστός στήν Πύλη καί θά τους καλέσει σέ κοινωνία.

Δυστυχώς όμως, καί αν άκόμα ή Λειτουργία του Ίακώβου τελεσθεί επί τής κανονικής Αγίας Τραπέζης ή θέση της δεν παραμένει ή όρθή καί παραδεδομένη αλλά αντιστρέφεται, ώστε ό λειτουργός ιερέυς νά κοιτά προς τόν λαό, όπως γίνεται καί στους παπικούς. Ή πράξη αυτή μας άνάγει άπ' ευθείας στήν πρό του Μυστηρίου του Βαπτίσματος τέλεση των έξορκισμών, όπου ό άνάδοχος άποτάσσεται τό Σατανά καί όλες του τίς ένέργειες στρεφόμενος προς τήν Δύση καί συντάσσεται μέ τό Χριστό, εκπροσωπώντας τό νήπιο, στρεφόμενος προς τήν Άνατολή. Ή Έκκλησία τοποθετεί τόν Διάβολο στή Δύση. Δυστυχώς προς τή Δύση στρέφεται καί ό καινοτόμος λειτουργός τής Λειτουργίας του Ίακώβου, καί όχι προς τόν Χριστό. Ό Χριστός, ως ό ΗΛΙΟΣ τής Δικαιοσύνης που έρχεται γιά νά φωτίσει καί θερμάνει, «τοποθετείται» στήν Άνατολή καί αυτό είναι παράδοση άποστολική, όπως φαίνεται από τόν λόγο του Μ. Βασιλείου «Περί του Αγίου Πνεύματος» όπου λέει ότι «τούτου χάριν πάντες μέν όρώμεν κατά άνατολάς επί των προσευχών, όλίγοι δε ίσμεν ότι τήν άρχαία έπιζητούμεν πατρίδα, τόν παράδεισον, όν έφύτευsen ό Θεός έν Έδέμ, κατά άνατολάς»[12]. Όταν, βέβαια, καταπατούμε τόσο μακράιωνες παραδόσεις γιά νά «καταξιωθούμε» στα μάτια του κόσμου, όταν τό μόνο που μάς άπασχολεί είναι ή άυτοπροβολή, τότε σίγουρα πρέπει προς τή Δύση νά στρεφόμεθα, διότι μόνον ό άρχοντας αυτής μπορεί νά ίκανοποιήσει τέτοιες άνάγκες. Ό Χριστός μάς έχει ξεκαθαρίσει ότι «εί ό κόσμος ύμάς μισεί γινώσκεται ότι έμέ πρώτον μεμίσηκε. Εί έκ του κόσμου ήτε, ό κόσμος αν τό ίδιον έφίλει»(Ιωάν. ΙΕ, 18)

ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΕΥΧΩΝ[13]

Μιά άλλη καινοτομία, ζητούμενη από τους άνανεωτές, που εισάγεται μέ τήν «άρχαιοπρεπή» Λειτουργία του Ίακώβου είναι ή είς έπήκοον του λαού άνάγνωση των μυστικών εύχών τής Θ. Λειτουργίας. Άκόμα καί κληρικοί που διαβάζουν μυστικώς τίς εύχές στή Θ. Λειτουργία, κατά τήν τέλεση τής Λειτουργίας του Αγίου Ίακώβου παρασύρονται από τήν πρωτοτυπία καί άπαγγέλουν τίς εύχές γιά νά συγκινήθει καί έντυπωσιαστεί περισσότερο ό κόσμος. Οι εύχές όμως τής Λειτουργίας διαβάζονταν μυστικώς από τον πρώτο αιώνα μέχρι καί σήμερα.

Ὁ ἅγιος Νεκτάριος στή μελέτη του «Περὶ τῶν ἱερῶν μνημοσύνων» φανερώνει τὴ μυστικὴ ἀνάγνωση τῶν εὐχῶν παραπέμποντας στὸν ἅγιο Διονύσιο, μαθητὴ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. «Τὰς μυστικὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας, τὰς ἐπικλήσεις τὰς ἁγιαστικὰς καὶ τελειωτικὰς τῶν μυστηρίων ἐξ ἀγράφου παραδόσεως ἐν τῷ Ζ΄ Κεφαλῶν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας λέγει εἶναι – τὰς δε τελειωτικὰς ἐπικλήσεις οὐ θεμιτὸν ἐν γραφαῖς ἐφερμηνεύειν, οὔτε τὸ μυστικὸν αὐτῶν, ἢ τὰς ἐνεργουμένας ἐκ Θεοῦ δυνάμεις, ἐκ τοῦ κρυφίου πρὸς τὸ κοινὸν ἐξάγειν, ἀλλ' ὡς ἡ καθ' ἡμᾶς ἱερά παράδοσις ἔχει, ταῖς ἀνεκπομπεύτοις μυήσεσιν αὐτὰς ἐκμαθῶν»[14]. Ἀπὸ τὸν ἀρχαιότατο ἅγιο Διονύσιο μέχρι τὸν σύγχρονο ἅγιο Νεκτᾶριο ἡ Ἐκκλησία δὲν συζητοῦσε τὸ θέμα τῆς ἀναγνώσεως τῶν εὐχῶν, διότι ἡ μυστικὴ ἀνάγνωση ἦταν αὐτονόητη, ἀφοῦ ὅλοι σέβονταν αὐτὸ ποὺ παρέλαβαν ἀπὸ τοὺς προηγουμένους μέ ἀπλότητα καὶ ταπεινὴν χωρὶς νὰ τὸ κρίνουν καὶ νὰ πολυπραγμονοῦν.

Ὁ ἅγιος Νικόδημος, στὸ Πηδάλιο λέει ἀκριβῶς τὰ ἴδια παραπέμποντας καὶ αὐτὸς στὸν ἅγιο Διονύσιο καὶ συμπεραίνει ὅτι «...ὅθεν ἡ πράξις τῆς Ἐκκλησίας ἀείποτε μυστικῶς, καὶ οὐχ ἐκφώνως, ὡς τὰ κυριακὰ λόγια, ἀναγινώσκουσα τὰς εὐχὰς ταύτας, τὴν σιωπημένην καὶ ἄγραφον καὶ μυστικὴν ταύτην παράδοσιν αἰνίττειται»[15]. Ἀκόμα καὶ ὁ ἅγιος Νικόλαος ὁ Καβάσιλας, στὴν ἐρμηνεία του στὴ Θεία Λειτουργία, λέει ὅτι «ὁ ἱερεὺς ἔνδον εὐχὴν ποιεῖται ἡσυχῇ καὶ καθ' ἑαυτὸν»[16], «ὕποχρεώνοντας» τὸν ἅγιο Συμεὼν Θεσσαλονίκης νὰ θαυμάσει τὴν ἀριότητα τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως καὶ νὰ πεῖ: «βλέπετε πόσο θαυμαστὴ εἶναι ἡ τάξις καὶ ὅτι ὡς διὰ μεσίτου τοῦ ἱερέως, ὅστις εὐχεται ἔνδον μυστικῶς, ἀναφέρονται αἱ δεήσεις τοῦ λαοῦ πρὸς τὸν Θεόν»[17];.

Ὁ ἅγιος Συμεὼν, βέβαια, ἀναφέρει καὶ ἓνα ἄλλο ἀμέτρητο πλῆθος μαρτυριῶν γιὰ τὶς μυστικὰς εὐχὰς ὅχι μόνον στὴ Θεία Λειτουργία ἀλλὰ σὲ ὅλες τὶς ἀκολουθίες καὶ τὰ μυστήρια ὅπως γιὰ τὴν πρώτη εὐχὴ τοῦ Βαπτίσματος (ὁ ἀρχιερεὺς τότε καθ' ἑαυτὸν προσευχόμενος)[18], γιὰ τὴν δευτέρη εὐχὴ τοῦ εὐχελαίου («Μετ' αὐτὴν καὶ ἄλλη δευτέρα μυστικῶς»[19]), γιὰ τὴν εὐχὴ τῆς κεφαλοκλισίας («κλίνωμεν τὰς κεφαλὰς, εἰς σχῆμα δουλείας καὶ ἰκεσίας...Διὰ τοῦτο καὶ ἐπεύχεται μετ' εὐλαβείας καὶ σιωπῆς συσσελλόμενος καὶ φοβούμενος, ἐν ᾧ ὁμιλεῖ καὶ μεσιτεύει πρὸς τὸν Θεόν...»[20]), γιὰ τὴν ἀκολουθία τῆς Τριθέκτης, ἡ ὁποία «τύπον ἀποσώζει τῆς καθολικῆς μεγάλης ἱερᾶς λειτουργίας ἕως τὴν μεγάλην εἰσοδὸν»[21] (στὸ σχεδιάγραμμα τῆς συνεχῶς ἐπαναλαμβάνει τὴν φράση «ὁ ἱερεὺς μυστικῶς»).

Τέλος, ὁ Μ. Βασίλειος, στὸν Περὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος λόγο του, ὑπεραμυνόμενος τῶν ἀγράφων, ἀποστολικῶν παραδόσεων, καταρρίπτει τὸν ἀνόητο ἰσχυρισμὸ ὅτι τὸ «μυστικῶς» ἀναφέρεται στὴν «μυστικὴ βίωση» καὶ ὅχι στὸν τρόπο ἀναγνώσεως. Ἀπαντώντας, λοιπὸν, στὸ ὑπὸ πολλῶν τεθέν ἐρώτημα ἀπὸ ποῦ παραλάβαμε μερικές ἀποστολικὰς παραδόσεις ἀπαντᾷ ἀναρωτόμενος «οὐκ ἐκ τῆς ἀδημοσιεύτου ταύτης καὶ ἀπορρήτου διδασκαλίας, ἣν ἐν ἀπολυπραγμονήτῳ καὶ ἀπεριεργάστῳ σιγῇ οἱ πατέρες ἡμῶν ἐφύλαξαν, καλῶς ἐκεῖνοι διδαγμένοι, τῶν μυστηρίων τὰ σεμνὰ σιωπῇ διασώζεσθαι; Ἄ γὰρ οὐδ' ἐποπτεύειν ἔξεστι τοῖς ἀμυήτοις, τούτων πῶς ἂν εἰκόσ τὴν διδασκαλίαν ἐκθριαμβεύειν ἐν γράμμασιν; Οὗτος ὁ λόγος τῆς τῶν ἀγράφων παραδόσεως, ὡς μὴ καταμεληθεῖσαν τῶν δογμάτων τὴν γνῶσιν εὐκαταφρόνητον γενέσθαι τοῖς πολλοῖς διὰ συνήθειαν»[22]. Ὁ ἅγιος Βασίλειος, αἰσθάνεται τὴ συνέχεια τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν ἀνάγκη νὰ ὑπακούσει καὶ νὰ σεβασθεῖ ὅσα παρέλαβε, σὲ ἀντίθεση μέ τοὺς σημερινούς πολὺ μικροὺς «βασιλείους», σὲ ἀντίθεση μέ τοὺς ἐπιδόξους «ἀνανεωτές» τῆς Λατρείας μας, οἱ ὁποῖοι ὅλα τὰ περιεργάζονται, ὅλα τὰ ἀμφισβητοῦν, τίποτα δὲν τοὺς ἀναπαύει καὶ τίποτα δὲν υἱοθετοῦν.

Τέλος ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος καταρρίπτει τὸ περὶ «μυστικῆς βιώσεως» φέροντας ὡς ὑπόδειγμα προσευχῆς τὴν προσφῆτιδα Ἄννα, μητέρα τοῦ προφήτου Σαμουὴλ, λέγοντας ὅτι «τοῦτο γὰρ ἐστὶ μάλιστα εὐχὴ ὅταν ἔνδον αἱ βοαὶ ἀναφέρονται. Τοῦτο μάλιστα ψυχῆς πεπονημένης, μὴ τῷ τόνῳ τῆς φωνῆς, ἀλλὰ τῇ προθυμίᾳ τῆς διανοίας τὴν εὐχὴν ἐπιδείκνυσθαι. Οὕτω καὶ Μωϋσῆς ἤρχετο, διὸ καὶ μηδὲν αὐτοῦ φθεγγομένου, φησὶν ὁ Θεὸς τί βοᾷς πρὸς με; Ὁ δὲ Θεὸς πρὸ ταύτης τῶν ἐνδοθεν κραζόντων ἀκούει»[23]. Μάταια φωνάζουν, λοιπὸν τὶς εὐχὰς μερικοὶ ἱερεῖς καὶ μάλιστα τόσο δυνατὰ ὥστε, καὶ μέ τὴ χρῆση τῆς τεχνολογίας, νὰ ἀκοῦν τὶς εὐχὰς τῆς Θείας Λειτουργίας ὅχι μόνον οἱ λαϊκοὶ ποὺ μετέχουν στὴν Λειτουργία ἀλλὰ καὶ ἀλλόπιστοι, καὶ ἄνθρωποι ποὺ κοιμοῦνται ἢ βρίσκονται σὲ καθημερινὴς ἀνάρμοστες πρὸς τὴν ἱερότητα τῆς Θ. Λειτουργίας ἀσχολίες, μέσω τοῦ Ραδιοφώνου καὶ τῶν μεγαφῶνων. «Ὁ Θεὸς τῶν ἐνδοθεν κραζόντων ἀκούει».

Οἱ πιστοὶ ἑκατοντάδες χρόνια τώρα βιώνουν τὸ Θαῦμα τῆς Θείας Λειτουργίας, διδαγμένοι ἀπὸ τὶς Ἀσώματες δυνάμεις, σιωπηλά, «καθὼς καὶ οἱ Ἄγγελοι ἀσώματως μεταδίδονται ἀλλήλοις τὴν Θεῖαν γνῶσιν καὶ ὁμιλοῦσιν ἐπίσης νοερῶς χωρὶς γλώσσης»[24], βιώνουν δηλαδὴ ὡς Σῶμα Χριστοῦ τὴν Λειτουργία, ὡς πρόσωπα καὶ ὅχι ὡς ἄτομα ποὺ προσπαθοῦν καθένας μόνος του νὰ κατανοήσῃ μέ τὸ μυαλὸ τὰ τελούμενα. Δὲν μένουν ἀποσπασμένοι ἀπὸ τὸ Σῶμα, ἀφοσιωμένοι στὸ βιβλιαράκι τους καὶ «παρακολουθώντας», ὅπως διδάσκουν οἱ χριστιανικὲς ὁργανώσεις, ἀλλὰ ἀφήνονται καλύτερα στὴν συμμετοχὴ ἐκ βάθους καρδίας.

Ὁ ἅγιος Μάρκος Ἐφέσου ἀναφέρει γιὰ τὶς ἐκφωνήσεις τῶν ἱερῶν κάποια στοιχεῖα ποὺ δὲν ἀφήνουν τὸ παραμικρὸ περιθώριο σὲ ὅσους θέλουν νὰ ὑποτιμήσουν τὴν συμμετοχὴ τοῦ λαοῦ στὴ Λατρεία. «Εἰκονίζει, λοιπὸν, ἡ φωνὴ τοῦ ἱερέως εἰς τοὺς δεομένους μιὰν ἀπόκρισιν θεῖαν καὶ προξενεῖ πληροφορίαν βεβαίως ἐλπίδος εἰς τὴν ψυχὴν τῶν νοούντων. Κοινωνεῖ δὲ τρόπον τινά εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν ὁ ἱερεὺς τῶν ὠδῶν καὶ δεήσεων ἡμῶν διὰ τῆς ἐκφωνήσεως, καὶ ἡμεῖς ὁμοίως κοινωνοῦμεν τῶν εὐχῶν αὐτοῦ δίδοντες ἀκρόασιν μέ σιγὴν εἰς τὰς ἐκφωνήσεις καὶ προσεπιφωνοῦντες καὶ ἡμεῖς κἂν τὸ ἀμήν»[25].

Συνοψίζοντας, λοιπὸν, συνοψίζουμε τὸ τοῦ Μ. Βασιλείου ὅτι «οὐδὲ γὰρ ὅλως μυστήριον τὸ εἰς δημῶδη καὶ εἰκαῖαν ἀκοὴν ἐκφορὸν»[26] καὶ τὸ «μανιφέστο» τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου «δέχομαι τὰ εἰρημένα, οὐ πολυπραγμονῶ τὰ σεσιγημένα, κατανοῶ τὰ ἀποκαλυφθέντα, οὐ περιεργάζομαι τὰ συγκεκαλυμμένα, διὰ τοῦτο γὰρ συγκεκάλυπται»[27].

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΟΥ ΛΑΟΥ

Άγνοώντας όμως οι επίδοξοι «άνανεωτές» όλα τα παραπάνω ισχυρίζονται ακριβώς ότι στην Λειτουργία του Ἰακώβου ὁ λαός μετέχει καλύτερα ἐπειδὴ ἀκριβῶς βλέπει καὶ ἀκούει τὰ πάντα. Ἐξυπηρετεῖ συνεπῶς καὶ σ' αὐτό τό σημεῖο τοὺς τῆς «λειτουργικῆς ἀναγεννήσεως», οἱ ὅποιοι ἐκτός τῶν ἄλλων ζητοῦν καὶ τὴν μεγαλύτερη συμμετοχὴ τοῦ λαοῦ στὴ Λειτουργία ἐννοώντας, μαζί μέ τὴν ἀκρόαση καὶ ἐποπτεία τῶν πάντων, τὴν συμψαλμωδία. Ἄλλη μιά προτεσταντικογενὴς παρανόηση!

Τό παραμῦθι τῆς μὴ συμμετοχῆς τοῦ λαοῦ προσβάλλει τὸν ἴδιο τὸν εὐλογημένο λαό τοῦ Θεοῦ. Ἡ συμμετοχὴ τοῦ λαοῦ δὲν ἐκλαμβάνεται ἀπὸ τοὺς ἀγίους Πατέρες ὡς συλλειτουργία καὶ συμψαλμωδία πού συμβαδίζει μὲν μέ τὴν προτεσταντίζουσα «γενικὴ ἱερωσύνη», ἀλλὰ ὡς ἐκούσια μετοχὴ ἐκάστου μέλους τοῦ Σώματος, ὡς ἀνάπτυξη καὶ καλλιέργεια τοῦ εἰδικοῦ χαρίσματος του. Καὶ αὐτό εἶναι τό ἀκριβῶς ἀντίθετο ἀπὸ τὴν συμψαλμωδία.

«Οἱ μὲν ἱερεῖς, ἅμα ἀρχίσωσι τοὺς Θεῖους ὕμνους ἔσωθεν τοῦ ἱεροῦ βήματος, τὰ περὶ τὸν Θεόν πρώτας τάξεις τῶν Ἀγγέλων εἰκονίζουσιν, οἱ δὲ διάκονοι μέ τοὺς ἀναγνώστας καὶ ὕμνωδούς, οἱ ὅποιοι κατὰ τὴν τάξιν διαδέχονται τοὺς Θεοὺς ψαλμούς καὶ τὰς ἱεράς Γραφάς τὴν μέσσην χορείαν τῶν οὐρανίων ταγμάτων ἐμφαίνουσι. ὅλος δὲ ὁ λαός, εὐσεβὴς ὢν καὶ ὀρθὸς κατὰ τὴν πίστιν ἐνώνεται ἐς ἰδίαν προαιρέσεως ψυχῆς μέ τοὺς μελωδοῦντας καὶ ζητᾷ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἔλεος»[28]. Ἴδου τό κριτήριον γιὰ τὴ συμμετοχὴ ἢ μὴ τοῦ λαοῦ: Ἡ προαίρεση γιὰ συμμετοχὴ σ' αὐτό πού ὁ ψάλτης ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ λαοῦ ζητεῖ, καὶ ὅχι ἡ συμψαλμωδία. Ἡ τράπεζα τῆς Θείας Λειτουργίας «γέμει» καὶ ὅποιος θέλει ἀπολαμβάνει τῆς πνευματικῆς τροφῆς σὺν μέτρο πού θέλει καὶ βιώνει κατὰ τό μέτρο τῆς πνευματικῆς του καταστάσεως καὶ τὴν ἐπιθυμίαν του. Ἀπόλυτο πνεῦμα ἐλευθερίας!

Ὁ ἅγιος Συμεὼν ὅμως καὶ πάλι μᾶς ἐξηγεῖ γιατί ἡ συμψαλμωδία ἀντίκειται στὴν λειτουργία τοῦ Σώματος τῆς Ἐκκλησίας καὶ στὴ διάκριση τῶν χαρισμάτων τοῦ Σώματος. «Ἐπειδὴ μιμεῖται ἡ Ἐκκλησία τῶν ἄνω ἀγγέλων τὴν εὐταξίαν, διὰ τοῦτο καθὼς καὶ ἐκεῖνοι εἶναι διάφορος ἡ τάξις καὶ ὁ βαθμός, καὶ οἱ πρῶτοι μὲν τῇ τάξει ἀμέσως μετέχουσι τοῦ Θεοῦ Φωτός, οἱ δεῦτεροι δὲ διὰ τῶν πρώτων καὶ οἱ τελευταῖοι διὰ τῶν μέσων, καθὼς ἐρμηνεύει ὁ σοφὸς εἰς τὰ Θεῖα Διονύσιος. ὁμοίως καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ὁ μὲν ἱεράρχης ἀμέσως εἰς ἱεράν προσεγγίζει τράπεζαν, οἱ δὲ ἱερεῖς καὶ οἱ λειτουργοὶ διὰ μέσου αὐτοῦ τοῦ ἀρχιερέως, **διὰ δε τῶν ἱερέων** καὶ λειτουργῶν **μετέχουσι καὶ οἱ λαϊκοὶ** τῆς φρικτῆς κοινωνίας καὶ **τῶν ἱερῶν ὕμνων**[29]» (δικὴ μας ὑπογράμμιση). Καὶ διδάσκει ὁ ἅγιος Συμεὼν ὅτι «διὰ τοῦτο καὶ ἕκαστος πρέπει νὰ φυλάξῃ τὴν τάξιν, καθὼς καὶ ὁ Παῦλος παραγγέλει λέγων, ἕκαστος ἐν ἧ ἐκλήθῃ τάξει ἐν αὐτῇ μενέτω, διὰ νὰ εὐρίσκεται περισσότερον εἰς αὐτόν τό θεμέλιον τῶν ἀρετῶν, ἢ ταπεινώσις, ἡ ὅποια καὶ εἰς τοὺς ἀγγέλους εἶναι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι θέλει εἶναι»[30]. Τί κάνουν, λοιπόν, ὅσοι προπαγανδίζουν μιά ὑποτιθέμενη ἐνεργώτερη συμμετοχὴ τοῦ λαοῦ; Ὅ,τι ἔκαναν καὶ οἱ φεμινίστριες: ξεσηκώνοντας τὸν λαό νὰ διεκδικήσῃ ἀνύπαρκτα δικαιώματα τὸν ὁδηγοῦν στὴν ὑπερφηάνεια καὶ ἔτσι ἡ Λατρεία ἀντὶ γιὰ σωτήρια καταντᾷ μοιραία. Ὅδηγοῦν τοὺς ἀνθρώπους σὲ μιά ἐωσφορικὴ πτώση καὶ τίποτα ἄλλο.

ΤΡΟΠΟΣ ΜΕΤΑΛΗΨΕΩΣ

Ὡς προέκταση τῆς δῆθεν ἐνεργότερης συμμετοχῆς τοῦ λαοῦ στὴν Θεῖα Λειτουργία τοῦ ἀγίου Ἰακώβου ἐγίνε συνήθεια οἱ πιστοὶ νὰ κοινωνοῦν ὅπως οἱ ἱερεῖς, νὰ λαμβάνουν δηλαδὴ ξεχωριστὰ τό Σῶμα καὶ ξεχωριστὰ τό Αἷμα τοῦ Κυρίου. Πολλές δε φορές οἱ πιστοὶ λαμβάνουν καὶ μέ τό χέρι τὸν ἅγιον Ἄρτον. Ὁ τρόπος ὅμως αὐτὸς μεταδόσεως, ἐκτός τοῦ ὅτι ἀποκλείει φυσικά τὰ μικρά παιδιά ἀπὸ τὴν Θεῖαν Κοινωνίαν, ἐκτός τοῦ ὅτι ἀποτελεῖ καινοτομία ἀνεπίτρεπτη, εἶναι καὶ ἰδιαίτερος ἐπικίνδυνος ἀφοῦ ὁ λαός μας δὲν ἔχει συνηθίσει, καὶ καλῶς δὲν ἔχει συνηθίσει, νὰ κοινωνᾷ ἔτσι. Πειραματιζόμεστε καὶ «παίζουμε» ἐν οὐ παικτοῖς.

Ὁ ἅγιος Συμεὼν λέει σχετικὰ ὅτι «ὁ δὲ ἀρχιερεὺς δίδει εἰς τοὺς προσελθόντας διὰ τῆς λαβίδος τὴν Μετάληψιν, κατὰ τὴν ὁπασίαν καὶ τοῦτο τοῦ Ἡσαΐου. Ἐπειδὴ δὲν πρέπει ὅλοι νὰ μετέχωσι, ὡς εἵπομεν, ἀμέσως τῶν Θεῶν καὶ φρικτῶν, ἀλλὰ πρέπει εἰς τὰ θεῖα νὰ εὐλαβώμεθα καὶ νὰ συστελώμεθα...»[31] καὶ ὅτι «οἱ λοιποὶ δὲ ἔξω τοῦ βήματος κοινωνοῦσιν, οὔτε εἰς τὰς χεῖρας τὸν Θεῖον ἄρτον λαμβάνουσι ὡς ὑποκείμενοι εἰς τὴν τάξιν, ἐπειδὴ εἶναι τοῦ ἐσχάτου βαθμοῦ καὶ ἂν ἤθελον τοὺς ὑπερέχει κατὰ τὴν ἀρετὴν»[32] μιλώντας γιὰ τοὺς ὑποδιακόνους, ἀναγνώστες καὶ λαϊκοὺς.

Ἡ ἐξήγηση ὅμως τῆς εἰσαγωγῆς αὐτοῦ τοῦ καινοφανοῦς τρόπου μεταλήψεως ἔρχεται ἀπὸ τό στόμα τοῦ π. Δημητρίου Τζέρπου, λειτουργιολόγου, ὑπερμάχου τῆς «λειτουργικῆς ἀναγεννήσεως» καὶ συνεπῶς καὶ τῆς Λειτουργίας τοῦ Ἰακώβου. Ὁ π. Δημήτριος ἀναφερόμενος στὴν ξεχωριστὴ μετάληψη λέει ὅτι «πρόκειται ἴσως γιὰ τὴν πιὸ πολύτιμη ἐμπειρία ἀπὸ τὴν εὐχαριστιακὴ ζωὴ τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας, πού μᾶς διασώζει ζωντανὴ ἡ Λειτουργία τοῦ Ἰακώβου καὶ ἡ ὅποια μπορεῖ νὰ ἀποτελέσει τὴ βάση γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση ἀναλόγων συγχρόνων προβλημάτων»[33]. Κατ' ἀρχὴν καὶ μόνο ὁ ὅρος «ἀρχαία ἐκκλησία», ἀλλὰ καὶ ἡ ἐμμονὴ σ' αὐτό πού ὀνομάζεται ἔτσι, δείχνει ὅτι οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ στὴν πραγματικότητα δὲν πιστεύουν σὲ μιά ζωντανὴ Ἐκκλησία ὅπου τό Ἅγιον Πνεῦμα ἐνεργεῖ καὶ τὴν κατευθύνει ἀλλὰ κατὰ ἓνα φονταμεταλιστικὸ τρόπο πιστεύουν ὅτι ἡ Ἐκκλησία πέθανε καὶ μόνο ἡ Ἐκκλησία τῶν πρώτων χρόνων ἦταν ζωντανὴ καὶ αὐθεντικὴ. Ἐξάλλου δὲν εἶναι ἀνόητο νὰ λέμε ὅτι κάτι ἐντελῶς πρακτικὸ εἶναι «ἡ πιὸ πολύτιμη ἐμπειρία»; Ἄν ἦταν ἔτσι ἡ Ἐκκλησία δὲν θὰ εἶχε εἰσαγεῖ τὴν λαβίδα ἀπορρίπτοντας τὸν ξεχωριστό τρόπο μεταδόσεως. Γιατί λοιπόν τόση σημασία σὲ κάτι τόσο πρακτικὸ;

Τὴν ἀπάντηση μᾶς τὴν δίνει ὁ ἴδιος ἱερεὺς ἀποκαλύπτοντας ταυτόχρονα τοὺς λόγους βίαιης ἐπαναφορᾶς τῆς Λειτουργίας τοῦ Ἰακώβου πού εἶναι καὶ οἱ λόγοι γιὰ τοὺς ὁποίους κάποιον θέλουν ὅλα νὰ ἀλλάξουν. Γράφει ὁ π. Δημήτριος ὅτι «θέμα μετάδοσης ἀσθενειῶν διὰ μέσου τῆς Θ. Κοινωνίας δὲν τίθεται γιὰ τὴν Ἐκκλησία... Τό μόνο πού τίθεται στὴν Ἐκκλησία εἶναι ἡ ψυχολογικὴ

διευκόλυνση τών ὀλιγοπίστων χριστιανῶν κατὰ τὴν προσέλευσὶ τοὺς στή Θ. Κοινωνία»[34].

Ἔχουμε δικαίωμα νὰ ἐνισχύουμε τὴν ὀλιγοπιστίαν τῶν πιστῶν (μᾶλλον ἀπίστων); Ἄν ἔχει κανεὶς τέτοιους λογισμούς ἢ δὲν πιστεύει στὴ Θεότητα τοῦ Κυρίου, ἢ δὲν πιστεύει ὅτι ἡ Θ. Κοινωνία εἶναι Αὐτός ὁ Κύριος, καὶ στὶς δυὸ περιπτώσεις, δὲν μπορεῖ νὰ κοινωνήσῃ, δὲν ἔχει νόημα νὰ κοινωνήσῃ τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων. Ποιοὶ εἶναι αὐτοὶ ὅμως πού παρότι δὲν πιστεύουν ἔρχονται νὰ κοινωνήσουν; Εἶναι ἐκεῖνοι πού ἔρχονται τὶς παραμονές τῶν μεγάλων ἑορτῶν, ἐντελῶς ἀπροετοίμαστοι, χωρὶς νὰ ἔχουν ἐξομολογηθεῖ, χωρὶς νὰ ἔχουν συναίσθηση, ἔχοντας, ἴσως, πάρει πρωτύτερα καὶ το πρῶνόν τοὺς ἀπλὰ γιὰ τὸ καλὸ, ἢ γιὰ τὸν ἑστέλε ἢ «εὐσεβὴς» γιὰ τὴν ἡ ἀκόμα καὶ γιὰ νὰ ὑπάρχει στὶς ἑορτές τοὺς καὶ λίγος Χριστοῦλης Αὐτοῦς, λοιπόν, τοὺς ἀνθρώπους πού ἔρχονται γιὰ τὸ ἐτήσιο καθήκον τοὺς τὶς περισσότερες, μάλιστα, φορές ἀρκετὴ ὥρα μετὰ τὴν ἀπόλυση τῆς Θ. Λειτουργίας πρέπει νὰ τοὺς διευκολύνουμε ἀκόμη περισσότερο; Σὲ τί θὰ τοὺς βοηθήσῃ αὐτὸ παρὰ στήν ἐνίσχυση τῆς ἀπιστίας τοὺς; Μήπως ὀφείλουμε, ὡς σωστοὶ πατέρες, ἀπὸ ἀγάπη νὰ τοὺς ἐμποδίσουμε ἀπὸ τὴν Θεία Κοινωνία πού μπορεῖ ἀκόμα καὶ νὰ τοὺς θανατώσῃ καὶ κατὰ τὴν ψυχὴ ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ σῶμα, ὅπως λέει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος καὶ ὅλοι οἱ ἅγιοι Πατέρες;

ΑΜΦΙΑ

Μία ἀκόμα ἀπὸ τὶς καινοτομίες πού εἰσάγει ἡ Λειτουργία τοῦ Ἰακώβου εἶναι καὶ ἡ πρωτοτυπία τῶν ἀμφίων. Οἱ «ἀνανεωτές» πολλές φορές ἔχουν ζητήσει ἐκτός ἀπὸ τὴν κατάργηση τοῦ ράσου καὶ τὴν ἀλλαγὴ στα ἱερὰ ἄμφια. Ἐκεῖνο πού οὐσιαστικὰ θέλουν νὰ πετύχουν εἶναι ἡ κατὰ τὸ δυνατόν ἐξομίσωση μὲ τὰ ἄμφια τῶν παπικῶν ὥστε τὰ βήματα πρὸς τὴν ἔνωση νὰ φαίνονται λιγότερα. Μὲ τὴν Λειτουργία λοιπόν αὐτὴ τὸ ζητούμενο ἔρχεται πρὸς κοντὰ ἀφοῦ, κατ' αὐτὴν, πολλοὶ λειτουργοὶ καὶ μάλιστα ἀρχιερεῖς, φροντίζουν νὰ φοροῦν διαφορετικὰ ἄμφια. Γιὰ παράδειγμα ὁ ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν πολλές φορές τελεῖ τὴν Λειτουργία ὄχι μὲ τὸν καθιερωμένο ἀρχιερατικὸ σάκκο ἀλλὰ μὲ τὸ ἱερατικὸ φαλόνιο καὶ ὡμοφόριο σὰν αὐτὸ πού βλέπουμε στὶς ἀγιογραφίες, μὲ τὴν αἰτιολογία ὅτι αὐτὰ ἦταν τὰ ἄμφια τῆς ἐποχῆς. Ἐκεῖνο βέβαια πού ξεχνοῦν ὅσοι χρησιμοποιοῦν τὸ ἐπιχείρημα αὐτὸ εἶναι ὅτι οἱ ἱερεῖς τῆς ἐποχῆς δὲν πῆγαιναν νὰ λειτουργήσουν μὲ πανάκριβα αὐτοκίνητα. Μιμούμαστε τὴν ἐποχὴ καὶ τοὺς ἁγίους μόνο στὴν ἐνδυμασίαν ἀντὶ νὰ τοὺς μιμηθοῦμε στὴ ζωὴ καὶ τὰ ἔργα.

Πάντως ἡ καθιέρωση τῆς αὐθαιρεσίας αὐτῆς βολεύει τοὺς ἀνανεωτὲς πού εὐκόλα μποροῦν νὰ τὴν μιμηθοῦν γιὰ νὰ ἐπιβάλλουν τελικῶς τὴν ὁμοιομορφία μὲ τοὺς παπικοὺς πού θέλουν. Ὁ π. Δημήτριος Τζέρπος χαρακτηριστικὰ μᾶς λέει γιὰ τὰ ἄμφια πού χρησιμοποιοῦνται στὴ Λειτουργία αὐτὴ : «ἄμφια λιτὰ, τελετουργικὲς κινήσεις μὲ φυσικὴ ἐκφραστικότητα, ἀπαλλαγμένες ἀπὸ τὸ φόρτο τῶν μεταγενέστερων περίπλοκων συμβολισμῶν»[35]. Ἔτσι αἰσθάνονται οἱ «ἀνανεωτές» ὅταν λειτουργοῦν ἢ μετέχουν στὴ Θεία Λειτουργία; Φορτωμένοι ἀπὸ συμβολισμούς; Καὶ μποροῦν ὅταν στὴν κυριολεξία τρώγονται μὲ τὰ ροῦχα τοὺς (γράφει ἄμφια) νὰ βιώσουν τὸ θαῦμα τῆς Θ.Λειτουργίας καὶ νὰ μιλήσουν γιὰ τὴν ἄνωθεν εἰρήνη; Ἀπορίας ἄξιο!

Τί λένε οἱ πατέρες γιὰ τὸν «φόρτο» τῶν συμβολισμῶν; Ὅλοι ἀναφέρουν ἐρμηνεύοντας τὴν Θεία Λειτουργία ὅλους τοὺς ὑπάρχοντες σ' αὐτὴν ἁγίους συμβολισμούς πού βοηθοῦν τὸν ἄνθρωπο ὅ,τι βλέπει μὲ τὰ σωματικὰ μάτια νὰ τὸ ἀναγάγῃ σὲ πολὺ ὑψηλότερες ἐννοιες, ὅ,τι ἀντιλαμβάνεται μὲ τὶς σωματικὲς αἰσθήσεις νὰ τὸν ὀδηγεῖ σὲ μνήμη Θεοῦ, ὅπως διδάσκουν οἱ νηπτικοὶ πατέρες τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ ἅγιος Συμεὼν ὅμως δὲν ἀρκεῖται νὰ μᾶς δώσει τοὺς συμβολισμούς ἀλλὰ προσθέτει ὅτι «αὐτὰ τὰ τοιαῦτα σημαίνουν καὶ ἀκόμη μεγαλύτερα ὅ,τι δύναται τις νὰ ἐννοήσῃ διὰ τὰ Θεῖα»[36]. Διαβάζοντας ἐξάλλου τὴν περιγραφὴ τῶν ἀρχιερατικῶν ἀμφίων, τῶν κατασκευασμένων μὲ τὴν καθοδήγηση τοῦ Θεοῦ, στὴν Παλαιὰ Διαθήκη, θὰ διαπιστώσῃ ὅτι ἡ βυζαντινὴ μεγαλοπρέπεια, πού τόσο ἐνοχλεῖ τοὺς «ἀνανεωτὲς», μοιάζει μὲ κουρέλι μπροστὰ στὴν μεγαλοπρέπεια πού ζητᾷ ὁ Θεός. Τέλος οἱ ἀπόψεις τῶν ἀνανεωτῶν ὅτι τὰ ἄμφια πρέπει νὰ εἶναι ὅλα λευκά, καὶ μάλιστα τὸ στιχάρι, ἔρχεται σὲ ἀντίθεση καὶ μὲ τὴν πολύχρωμη στολὴ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης καὶ μὲ τὶς στολὲς συγχρόνων ἁγίων, οἱ ὅποιοι καὶ πολύχρωμα στιχάρια καὶ στολὲς φοροῦσαν καὶ μεγαλοπρεπῶς λειτουργοῦσαν.

ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ

Ἡ τελευταία καινοτομία πού εἰσάγει στὴ λειτουργικὴ ζωὴ ἡ Λειτουργία τοῦ Ἰακώβου εἶναι τὸ παλαιοδιαθητικὸ ἀνάγνωσμα πού ἀναγινώσκεται κατὰ τὴν τελεσὴ τῆς καὶ πού ἀποτελεῖ καὶ αὐτὸ πάγιο αἶγμα τῶν «ἀνανεωτῶν» καὶ γιὰ τὶς ἄλλες Λειτουργίες. «Γίνεται εὐρύτητα λόγος καὶ γιὰ τὴν ἐπαναφορὰ τοῦ παλαιοδιαθητικοῦ ἀναγνώσματος στὴ Θεία Λειτουργία», μᾶς λέει ὁ π. Δημήτριος Τζέρπος, ὁ ὁποῖος ταυτόχρονα μᾶς ἐνημερώνει ὅτι τὸ θέμα ἔχει συμπεριληφθεῖ γιὰ νὰ συζητηθεῖ στὴ μέλλουσα Πανορθόδοξο Σύνοδος[37].

Δὲν εἶναι ὑποκρισία ὅμως νὰ συζητᾶμε κάτι τέτοιο ὅταν ἔχουμε περικόψει τὰ ἀναγνώσματα τῶν πανηγυρικῶν ἐσπερινῶν γιὰ νὰ μπορέσῃ ὁ ἱεροκέρυκα νὰ μιλήσῃ ἀκόμη περισσότερο παίζοντας μὲ τὰ νεῦρα μας κολακεύοντας τὸν ἐπίσκοπό του, ὅταν ἔχουμε περικόψει τὰ παλαιοδιαθητικὰ ἀναγνώσματα τῶν παραμονῶν τῶν μεγάλων ἑορτῶν καὶ διαβάζουμε μόνον τρία ἀπὸ τὰ 10 καὶ πλέον, ὅταν ἔχουμε καταργήσει τὸ Ψαλτήρι, ὅταν ἔχουμε καταργήσει τὴν στιχολογία τῶν βιβλικῶν ὠδῶν στοὺς κανόνες τοῦ ὁρθρου, ἀλλὰ καὶ τὶς στιχολογίες τῶν αἰνῶν καὶ τοῦ ἐσπερινοῦ, ὅταν δὲν ψάλλουμε τοὺς κανόνες πού ἔχουν συχνὲς ἀναφορὲς στὴν Παλαιὰ Διαθήκη, ὅταν ἔχουμε καταργήσει τὰ τυπικὰ τῆς Θείας Λειτουργίας καὶ τὸ παλαιοδιαθητικὸ Κοινωνικὸ πού τὸ ἀντικαταστήσαμε μὲ τραγουδάκια βάλς σὰν τὸ «ἀγνή Παρθένη» πού ναὶ μὲν συνέγραψε ὁ ἅγιος Νεκτάριος ὄχι ὅμως γιὰ νὰ ἀντικαταστήσῃ τὸ κοινωνικόν. Ἄς ἐπαναφέρουμε ΟΛΑ τὰ παλαιοδιαθητικὰ στοιχεῖα τῆς Λατρείας καὶ τότε ἂς συζητήσουμε καὶ γιὰ ἄλλα.

Ἐν κατακλείδι ἡ Θεία Λειτουργία τοῦ Ἰακώβου περιέχει ὅλα ὅσα ζητοῦν οἱ «ἀνανεωτές» κρυμμένα πίσω ἀπὸ τὸν δοῦρειο ἵππο τῆς «ἀρχαιοπρεπείας». Ὅμως κανεὶς δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ πειράζει τὴν Λατρεία καὶ νὰ μεταίρει ὅρια αἰώνια ἃ ἔθεντο οἱ πατέρες. Τέλος πρέπει νὰ ἀπαντήσουμε σὲ ὅσους ὑποστηρίζουν ὅτι μόνο τὰ δόγματα δὲν ἀλλάζουν ἐνῶ ὅλα τὰ ἄλλα ἐπιδέχονται ἀλλαγῶν, μέ τὰ λόγια τοῦ Μ. Βασιλείου «εἰ γάρ ἐπιχειρήσαιμεν τὰ ἄγραφα τῶν ἐθνῶν, ὡς μὴ μεγάλην ἔχοντα τὴν δύναμιν παραιτεῖσθαι, λάθοιμεν ἂν εἰς αὐτὰ τὰ καίρια ζημιοῦντες τὸ Εὐαγγέλιον, μᾶλλον δὲ εἰς ὄνομα ψιλὸν περιϊστῶντες τὸ κήρυγμα»[38] καὶ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου «Παράδοσις ἐστὶν μηδὲ πλέον ζητεῖ»[39].

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Στις ἐπόμενες σελίδες ἀποδεικνύονται στὴν πράξη τὰ ὅσα ὑποστηρίξαμε στό κείμενο περὶ τῆς λεγομένης Θ. Λειτουργίας τοῦ Ἰακώβου. Ἀποδεικνύεται μέ τὸν πιό ἀδιάφευστο τρόπο τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ ἐπαναφορὰ τῆς Λειτουργίας αὐτῆς δὲν ἔχει ἄλλο σκοπὸ παρὰ νὰ φέρει μιὰ βίαιη ἀνανέωση στὴ Λειτουργικὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας μας, ἀνανέωση πού μέ τὴ σειρά της ἔχει ὡς μοναδικό σκοπὸ νὰ ἀρθοῦν οἱ Λειτουργικὲς διαφορὲς μέ τους παπικούς καὶ νὰ ἐπέλθει γρηγορότερα καὶ μέ ὅσο τὸ δυνατόν λιγότερες ἀντιδράσεις ἀπὸ τους Πιστοὺς ἡ ἔνωση τῶν «ἐκκλησιῶν». Ἡ Μία, ὅμως, Ἀγία καὶ Καθολικὴ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία δὲν εἶναι ὁργανισμός, ἐταιρεία ἢ θρησκεία γιὰ νὰ συζητᾷ γιὰ ἔνωση ἀλλὰ εἶναι τὸ ἴδιο τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ἡ ἴδια ἡ Ἀλήθεια. Ἡ δὲ λειτουργικὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας μας εἶναι τόσο τέλεια πού δὲν χρειάζεται τὴν παραμικρὴ ἀλλαγὴ, ἀλλὰ ἀρκεῖ κανεὶς νὰ τὴ ζήσει, ἀρκεῖ κανεὶς νὰ ἀφεθεῖ σ' αὐτὴν γιὰ νὰ καταλάβει τὸ πόσο εὐκόλα σὲ φέρνει σὲ Κοινωνία μέ τὸν ἴδιο τὸ Θεό.

Ἐκεῖνο, λοιπόν, πού χρειάζεται, ἂν δὲν βιώνουμε τὴν τελειότητα τῆς Λατρείας μας ἔτσι, δὲν εἶναι νὰ ἀλλάξουμε τὴ Λατρεία ἀλλὰ τὸν ἑαυτὸ μας. Τόσοι καὶ τόσοι ἅγιοι ἔχουν γίνει οἱ κρίκοι τῆς Παράδοσης αὐτῆς τῆς Λατρείας καὶ ὁμολόγησαν τὴν τελειότητά της. Τόσοι καὶ τόσοι θνητοὶ ἄνθρωποι βίωσαν αὐτὴν τὴν τελειότητα καὶ κέρδισαν τὴν ἀθανασία, ἔγιναν μέσα ἀπὸ αὐτὴν Θεοὶ κατὰ Χάριν. Οὔτε ἓνας ἅγιος δὲν τόλμησε νὰ πειράξει ἢ νὰ γκρινιάξει ἔστω γιὰ τὴν Θεοπατροπαράδοτη Λατρεία μας. Ἐκεῖνοι, λοιπόν, πού θέλουν ἀλλαγὴ καλὸ θὰ ἦταν νὰ φτάσουν πρῶτα στὰ μέτρα τῶν ἁγίων καὶ ἔπειτα νὰ μᾶς ξαναποῦν τὴ γνώμη τους, ἂν βέβαια, πράγμα διόλου ἀπίθανον, δὲν θεωροῦν ὅτι ἔχουν κατὰ πολὺ ξεπεράσει τὰ μέτρα αὐτά.

Ἄς δοῦμε ὅμως γιὰ ἀρχὴ μερικὲς ἀνακοινώσεις Ἰ. Ναῶν σχετικῶς μέ τὴν τέλεση τῆς λεγομένης Λειτουργίας τοῦ Ἰακώβου. Σὲ ὅλα τὰ παρακάτω σύντομα κείμενα, τὰ ὁποῖα βρίσκονται στό διαδίκτυο, οἱ ὑπογραμμίσεις εἶναι δικές μας γιὰ νὰ τονίζουν τὸ μεμπτό τῆς ὑποθέσεως.

A) Ι.Ν.ΑΓ. ΜΑΡΙΝΗΣ ΗΛΙΟΥΠΟΛΕΩΣ ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

«*Επιπλέον ἀνακοινώνονται οἱ παρακάτω λατρευτικὲς καὶ ἄλλες ἐκδηλώσεις:*

Λειτουργία Ἁγίου Ἰακώβου. Ἀρχαιοπρεπὴς Θεία Λειτουργία τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου, θα τελεσθεῖ τὴν Δευτέρα 22 Οκτωβρίου ἐπὶ τὴ μνήμῃ τοῦ Ἀποστόλου, ἀπὸ τὶς 6 μ.μ. στο Ναὸ τῆς Ἁγίας Μαρίνης.»

Κατ' ἀρχὴν φαίνεται αὐτὸ πού ἀπὸ τὴν ἀρχὴ στό κειμενὸ μας ἐπισημάνσαμε ὅτι δηλαδὴ ἡ Λειτουργία αὐτὴ βαπτίζεται ἀρχαιοπρεπὴς γιὰ νὰ πεισθεῖ ὁ πιστὸς λαὸς ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ παραδοσιακὸς τρόπος τελέσεως τῆς Θ. Λειτουργίας καὶ νὰ ζητήσῃ μέ αὐτὸν τὸν τρόπο νὰ λειτουργοῦμε καὶ κατὰ τίς ἄλλες Λειτουργίες.

Κατὰ δεύτερον προσέξτε τὴν ὥρα τελέσεως τῆς Λειτουργίας. Ἄν δὲν πρόκειται γιὰ τυπογραφικὸ λάθος τότε τί γίνεται; Τότε γίνεται ἐμφανὲς ὅτι τὸ ἓνα λάθος ὁδηγεῖ καὶ σὲ ἄλλα. Τότε φαίνεται ὅτι προκειμένου νὰ παρακολουθήσουν ὅλοι τὸ ὑπερθέαμα πού ἐτοιμάζουμε ἀλλάζουμε καὶ τὴν ὥρα τῆς Λειτουργίας σὲ μιὰ βολικὴ ὥρα. Μποροῦμε ὅμως νὰ λειτουργοῦμε ὅτι ὥρα θέλουμε; Μποροῦμε νὰ κοινωνοῦμε τους Πιστοὺς πού ἤδη ἔχουν πάρει καὶ τὸ μεσημεριανό τους; Ἀσφαλῶς ὄχι καὶ ἂς μὴν προβάλει κανεὶς ὡς ἐπιχείρημα τίς ἀπογευματινὲς Προηγιασμένες διότι καὶ σὲ ἐκεῖνες γιὰ νὰ κοινωνήσῃ κανεὶς ὀφείλει νὰ μὴν ἔχει πιεῖ οὔτε νερό μετὰ τὰ μεσάνυχτα. Κι αὐτὸ γιατί οἱ Τετάρτες καὶ οἱ Παρασκευές τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς ἀπαιτοῦν ξηροφαγία μετὰ τὴν ἑννάτη ὥρα (15:00).

Β) Τὴν Κυριακὴ 23 Οκτωβρίου 2005 θα τελεσθεῖ στὸν Ἰ. Ναὸν Αγ. Ἀποστόλων Ψαλιδίου Ἀμαρουσίου ἡ Ἀρχαιοπρεπὴς Θεία Λειτουργία τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου. Κατ' αὐτὴν οἱ πιστοὶ κοινωνοῦν χωριστὰ τοῦ Αἵματος καὶ τοῦ Σώματος τοῦ Κυρίου, κοινωνοῦν δηλαδὴ καὶ αυτοὶ ἀπὸ τὸ ἅγιο Ποτήριο. Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸν ἀπαιτεῖται καὶ ἡ κατάλληλος προετοιμασία.

Καί πάλι διαφήμιση τῆς Λειτουργίας μέ τόν χαρακτηρισμό «ἀρχαιοπρεπής». Ὅμως στή συγκεκριμένη διαφήμιση δέν παραλείπεται νά διαφημισθεῖ καί ὁ τρόπος μεταλήψεως πού θά φέρεי στό νάο κάθε φιλοπερίεργο γιά νά μή χάσει τό θέαμα. Τονίζεται μάλιστα ὅτι οἱ Πιστοί κοινωνοῦν ἀπό τό ἅγιο Ποτήριο. Ἡ πράξη αὕτη ἐκτός τοῦ ὅτι εἶναι αὐθαίρετη καί ἀντικανονική, ἀφοῦ καταργεῖ τήν ἁγία λαβίδα πού ἡ Ἐκκλησία θέσπισε χωρίς μάλιστα προφανή καί σημαντικό λόγο, εἶναι καί ἄκρως ἐπικίνδυνη ἀφοῦ οἱ Πιστοί δέν ἔχουν συνηθίσει τόν τρόπο αὐτό. Νά ἐπισημάνουμε ἐπ' εὐκαιρία ὅτι ὅσες εἶναι οἱ λεγόμενες Λειτουργίες τοῦ Ἰακώβου τόσοι εἶναι καί οἱ τρόποι μεταλήψεως. Ὅπως, δηλαδή, συμβαίνει μέ τήν Λειτουργία πού ὁ κάθε ἱερέας τήν τελεῖ ὅπως πιστεύει ἢ νομίζει, ἢ τόν βολεῖ, ἢ τοῦ ἀρέσει, γεγονός πού ἀποδεικνύει τή νοθεΐα πού ἔχει ὑποστεί, ἔτσι καί ὁ κάθε ἱερέας ἐφευρίσκει διαφορετικούς τρόπους γιά νά κοινωνήσῃ τους Πιστούς. Μερικοί δίνουν τό σῶμα στά χέρια τῶν πιστῶν οἱ ὁποῖοι ἀσφαλῶς ἔπειτα τά τινάζουν ἀγνοώντας ὅτι κάθε ψίχουλο εἶναι ὁλος ὁ Χριστός, ἀγνοώντας ὅτι πετοῦν κάτω τό Δεσποτικό Σῶμα. Ἄλλοι δίνουν τό Σῶμα μιά τσιμπίδα ἐφευρίσκοντας νέα Λειτουργικά σκεύη. Ἄλλοι δίνουν τό Σῶμα μέ τά δάκτυλα. Τό ἴδιο ὁμως συμβαίνει καί μέ τό Αἷμα: ἄλλοι τό δίνουν ἀπ' εὐθείας ἀπό τό ἅγιο Ποτήριο καί ἄλλοι μέ τή λαβίδα. Τέλος τό ἴδιο συμβαίνει καί μέ τήν σειρά πού ἀκολουθεῖται: ἄλλοι ἕνας ἱερέας μεταδίδει τό Σῶμα καί ἄλλος τό Αἷμα, ἄλλοι ὁ ἴδιος ἱερέας ἐμβαπτίζει τή μερίδα μέσα στό ἅγιο ποτήριο καί τή βάζει στό στόμα τοῦ πιστοῦ μέ τά δάκτυλά του, ἐνῶ ὑπάρχουν καί περιπτώσεις ὅπου ἱερέας μετέδωσε πρῶτα σέ ὅλους τό Σῶμα, ἔπειτα ὅλοι μπῆκαν πάλι στή σειρά γιά νά τοῦς δώσει καί τό Αἷμα. Καί τέλος ἔκανε καί τήν ἔνωση γιά νά μπορέσει νά κοινωνήσῃ καί τά παιδάκια.

Ἄν ὅλα τά παραπάνω δέν ἀποτελοῦν ἀνεπίτρεπτο πειραματισμό καί ἀσέβεια τότε πῶς μποροῦμε νά τά ὀνομάσουμε;

Γ) Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Λαρίσης καί Τυρνάβου κ. Ἰγνάτιος τέλεσε χθές στον Μητροπολιτικό Ναό του Αγίου Αχιλλείου την *αρχαιοπρεπή*, πρωτοχριστιανική Θεία Λειτουργία του Αγίου Ιακώβου του Αδελφοθέου, ημέρα μνήμης του Αγίου Ιακώβου πρώτου Επισκόπου της Εκκλησίας των Ιεροσολύμων, παρουσία πλήθους πιστών. Η Θεία Λειτουργία του Αγίου Ιακώβου τελείται μία φορά το χρόνο και *είναι πρωτότυπη σε σχέση με την Θεία Λειτουργία του Αγ. Ιωάννου του Χρυσοστόμου* που έχει διατηρήσει και τελεί η Εκκλησία μας καθημερινώς, και έτσι *δόθηκε η ευκαιρία στους πιστούς να γευθούν τον πρωτοχριστιανικό τρόπο τέλεσης της Θείας Λειτουργίας*

Νομίζουμε ὅτι γιά τό «ἀρχαιοπρεπής» περιπετεῖ πλέον κάθε σχόλιο ὅπως καί γιά τό γεγονός ὅτι οἱ Πιστοί εἶχαν τήν εὐκαιρία νά γευθοῦν τόν πρωτοχριστιανικό τρόπο τέλεσεως τῆς Λειτουργίας. Μήπως ἀντιλαμβανόμαστε τήν Ἐκκλησία ὡς Μουσεῖο; Μήπως ἀντιλαμβανόμαστε τήν Θεία Λειτουργία ὡς ἀναπαράσταση, ἢ ἀκόμα καί παράσταση ἱστορικῶν γεγονότων; Οἱ Πιστοί ἔχουν σέ κάθε Θεία Λειτουργία τήν εὐκαιρία νά μετάσχουν στό Θαῦμα τῶν θαυμάτων, τό ἐπαναλαμβανόμενο, νά μετάσχουν στήν Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν γιατί αὐτό εἶναι ἡ Θεία Λειτουργία καί αὐτό ὀφείλουμε νά τοῦς διδάξουμε καί ὄχι νά τοῦς προτρέπουμε νά ζητοῦν πρωτότυπα θεάματα. Ἡ μόνη πρωτοτυπία πού χρειάζεται εἶναι νά βιώνουμε τήν κάθε Θ. Λειτουργία ὡς νά τήν βιώνουμε καί νά μετέχουμε σέ Αὐτήν πρώτη φορά, χωρίς τήν συνηθία, τήν ρουτίνα, τήν ἐπικίνδυνη ἐξοικείωση σάν, δηλαδή, νά πρόκειται γιά κάτι συνηθισμένο καί ἀπλό. Δυστυχῶς ἡ λεγομένη Λειτουργία τοῦ Ἰακώβου δέν ἀποδεικνύει ὅτι πράγματι ἔτσι ζοῦμε τή Θ. Λειτουργία.

Δ) Στον Ἱερό Ναό Αγίου Ιωάννη Θεολόγου Περιστερίου θα τελεσθεῖ η *αρχαιοπρεπής* θ. Λειτουργία του Αγίου Ιακώβου του Αδελφοθέου, *ἐξω από το αγιο Βῆμα*, στις 29/10. Τελείται κάθε χρόνο και οι πιστοί έχουν τη μοναδική *ευκαιρία και ευλογία να μεταλαμβάνουν το σῶμα και το αίμα του Κυρίου ξεχωριστά όπως οι πρώτοι χριστιανοί.*

Τονίζεται ἐν προκειμένῳ ὅτι ἡ Λειτουργία θά τελεσθεῖ ἐξω ἀπό τό ἅγιο Βῆμα. Τονίζεται ὅτι θά παραβιασθοῦν οἱ Ἱεροί κανόνες. Τονίζεται καί διαφημίζεται ἡ αὐθαιρεσία. Δέν γίνεται λοιπόν φανερό ὅτι στόχος τῆς Λειτουργίας αὐτῆς εἶναι ἡ «ἀνανέωση» τῆς Λατρείας; Ἀκόμα ξαφνιάζει τό γεγονός ὅτι θεωρεῖται εὐλογία ὁ ξεχωριστός τρόπος μεταλήψεως. Μά δέν εἶναι εὐλογία Αὐτός ὁ ἴδιος ὁ Κύριος; Μεγαλύτερη εὐλογία παίρνει ὁ πιστός ἄν μεταλάβει χωριστᾶ καί γιατί; Δέν εἶναι ἡ παρατήρηση αὕτη βλασφημία γιά τό Δεσποτικό Σῶμα καί Αἷμα; Δέν ἀποδεικνύει ὅτι κατηχοῦμε λάθος τους πιστούς μας καί τους ὀδηγοῦμε σέ παρανοήσεις; Πολλές φορές εἶχαμε τήν εὐκαιρία νά δεχθοῦμε τά παράπονα ἀθῶων καί ἀγαθῶν ἀνθρώπων πού μετεῖχαν σέ παρόμοιες εὐκαιρίες γιά τό γεγονός ὅτι πρῶτα ὁ ἱερέας τους ἔδωσε τό... ἀντίδωρο! Ἀντίδωρο νόμιζαν οἱ ἄνθρωποι τό Δεσποτικό Σῶμα καί τό πῆραν τελείως ἀπροετοίμαστοι. Ἀντί νά κατηχοῦμε μπερδεύουμε περισσότερο τους πιστούς μέ τά κόλπα μας.

Ε) Η θ. Λειτουργία του αγίου Ιακώβου συγκεντρώνει πολλούς πιστούς, εκ των οποίων μερικοί θα ήθελαν να τελείται συχνότερα η Λειτουργία αυτή για να αλλάζουν παραστάσεις ή για να “βλέπουν” τα τελούμενα. Για τους περισσότερους Χριστιανούς, όμως, είναι μία υπενθύμιση της παραδεισιακής πολιτείας των πρώτων Χριστιανών, οι οποίοι χάρη στον ζήλο τους και τον αγώνα τους για την σωτηρία, ήταν σε θέση όχι μόνον να βλέπουν, αλλά και να ζουν την θεία Λειτουργία μαζί με τους Ιερείς, και να παίρνουν στα χέρια τους το Τίμιο Σῶμα του Χριστού. Σήμερα, όμως, λόγω της εκκοσμικεύσεως των Χριστιανών, η Εκκλησία μας ὕψωσε ὡς ἄλλον φράχτη γύρω απ’ τον “παράδεισο” της ἁγίας Τραπέζης, το Τέμπλο, αφήνοντας εν τη ευσπλαχνεία της την Πύλη την καλουμένη Ωραία, ανοιχτή, δίχως την πύρινη ρομφαία να την φυλάττει, αλλά να μπορεί να εξέρχεται ο Αρχιερέας ή ο Ιερέας και να μεταδίδει, στους αιτούντας, το Ξύλο της Ζωής, το ὄν ἐπὶ της ἁγίας Τραπέζης

(Από τήν Ἱερά Μητρόπολη Ναυπάκτου)

Φοβερή ἡ ἀλήθεια πού διατυπώνεται στήν ἰστοσελίδα τῆς Μητροπόλεως Ναυπάκτου. Οἱ Πιστοί ἀγαποῦν τήν Λειτουργία αὕτη γιατί εἶναι κάτι ἄλλο. Φοβερό καί τό ἴδιο τό γεγονός ὅτι ἀντί νά βοηθήσουμε τους πιστούς νά μετάσχουν στή Λατρευτική ζωή μέ τίς προϋποθέσεις αὐτές πού θά τοῦς ὀδηγήσουν στήν Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν καί θά χαίρονται τήν Θ. Λειτουργία, τοῦς δίδουμε νέα θεάματα. Βέβαια τό κείμενο στή συνέχεια προσπαθεῖ νά πάρει μιά πιο παραδοσιακή στάση ἐξηγώντας ὅτι οἱ πρώτοι χριστιανοί

είχαν τīs προυποθέσεις γιά αὐτή τήν τέλεση ὁμως τά πράγματα δέν εἶναι ἔτσι. Δηλαδή οἱ χριστιανοί χαλάσαμε; Ἡ Ἐκκλησία δέν εἶναι ἴδια; Δέν γεννᾷ ἁγίους; Ἡ τό τέμπλο ὑψώθηκε γιατί δέν ὑπῆρχαν πιστοί σέ αὐτά τά μέτρα; Μποροῦμε δηλαδή ὅσους ἔχουν φτάσει στά ἴδια μέτρα νά τους ἀφήνουμε νά βλέπουν τά πάντα καί νά κοινωνοῦν ὅπως οἱ ἱερεῖς; Ποιός εἶναι αὐτός πού θά κρίνει τό ἐπίπεδο τῶν πιστῶν τότε καί τώρα; Ὁ Χριστός χθές καί σήμερα ὁ Αὐτός ἄρα καί ἡ Ἐκκλησία. Ἐπαψε ἡ Ἐκκλησία νά εἶναι Ἁγία; Ἀσφαλῶς ὄχι. Τό τέμπλο ὑψώθηκε γιά θεολογικούς λόγους καί μόνο.

ΣΤ) Ἡ Λειτουργία τοῦ ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου

Τοῦ Πρωτοπρεσβυτέρου ΚΩΝ. ΦΙΟΡΑΚΗ

*Να σημειώσουμε ἐξαρχῆς, ὅτι ὁ Ἰάκωβος δέν κατέγραψε κάποια λειτουργική ευχή, γιατί ἀν συνέβαινε κάτι τέτοιο θά εἶχε ἀσφαλῶς συμπεριληφθεῖ στον Κανόνα τῶν Βιβλίων τῆς Καινῆς Διαθήκης. Ὅπως δὲ ποτε τὸ κείμενο τῆς συγκεκριμένης λειτουργίας ἀνάγεται σὲ χρόνους πρὶν ἀπὸ τὴν Δ' Οἰκουμένην Σύνodo, καὶ αὐτὸ γιὰ τὸ ὅτι **οἱ λεγόμενες προχαλκηδόνιες Ἐκκλησίες τὸ εἶχαν σὰν λειτουργία τους**. Ἀλλὰ καὶ ὁ ἅγιος Κύριλλος τῶν Ἱεροσολύμων (†386), τὴ λειτουργία τοῦ ἁγίου Ἰακώβου ἔχει ὑπόψη του, ὅταν γράφει τὴν Ε' Κατήχησιν του.*

Πολύ ὠραῖο τὸ ἐπιχείρημα τοῦ πατρὸς πού ἀποδεικνύει ὅτι ἡ Θεία Λειτουργία αὐτὴ φέρεται ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Ἰακώβου. Ἐντύπωση πάντως προκαλεῖ τὸ γεγονὸς ὅτι ἐνῶ ὅλοι οἱ ἀνανεωτὲς θεολόγοι καὶ πατέρες ἀμφισβητοῦν τά πάντα ὡς νόθα, γιὰ τὴν Λειτουργία τοῦ Ἰακώβου δέν τὴ θέτουν καθόλου ὑπὸ ἀμφισβήτηση. Ἐνῶ τὰ συγγράμματα τοῦ ἁγίου Διονυσίου εἶναι, κατ' αὐτοὺς, τὰ ψευδο-Διονύσια ἡ Λειτουργία εἶναι σαφέστατα τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου. Ὅμως σημαντικό εἶναι καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ ἀντιχαλκηδόνιες Ἐκκλησίες, μέ τīs ὁποῖες ἡ ἔνωση ἔχει σχεδὸν ἐπιτευχθεῖ ἀφοῦ οἱ ἁ - θεολογικές μας σχολές φρόντισαν νά μᾶς ποῦν ὅτι οἱ Πατέρες τῆς Δ' Οἰκουμένης Συνόδου ἔσφαλαν καὶ ὅτι ὅλοι ὅσους κατεδίκασαν ἦσαν... ὀρθόδοξοί, ἔχουν σὲ χρῆσιν τὴ συγκεκριμένη Λειτουργία. Μήπως πρέπει μέσα ἀπὸ αὐτὴν νά φτάσουμε σὸ κοινὸ ποτήρι καὶ μέ τοὺς παπικούς, ἀλλὰ καὶ μέ τοὺς μονοφυσίτες;

Ζ) Στον Ἱερό Ναὸ τῆς Αναλήψεως τοῦ Χριστοῦ Βόλου θά ἱεουργήσῃ αὐτὴ τὴν Κυριακὴ ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας κ. Ἰγνάτιος. Ὁ Σεβασμιώτατος θά προστεῖ τῆς **αρχαιοπρεποῦς Θείας Λειτουργίας τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου τοῦ ἀδελφοθέου. Ἡ Θεία Λειτουργία τοῦ ἁγίου Ἰακώβου τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Κυρίου ἀνάγεται σὲ πρῶτους χριστιανικοὺς χρόνους. Εἶναι ὁ λειτουργικὸς τύπος τῆς ἐκκλησίας τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ **διασώζει τὴν ἀπλότητα τῆς λατρείας τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας**.**

Ἡ τέλεση τῆς ακολουθεῖ τὴν ἀρχαία τάξιν, ὅταν τὰ τελούμενα μέσα στο Ἱερό ἦταν ορατά ἀπὸ τὸν λαό. Οἱ ἱερεῖς εἶναι πίσω ἀπὸ τὴν Ἁγία Τράπεζα, στραμμένοι πρὸς τὸ λαὸ καὶ προσφέρουν τὴν Θεία Ευχαριστία ἐπ' ὀνοματί του. Τέλος ἡ Θεία Κοινωνία προσφέρεται με τὸν ἀρχαῖο τρόπο, δηλαδή πρῶτα τὸ Σῶμα καὶ ὕστερα τὸ Αἷμα.

Ὅλα εἶναι ἀρχαῖα, ὅλα εἶναι μουσειακά! Μὰ ἡ Θ. Λειτουργία αὐτὴ, ἀκόμα καὶ ἂν δεχθῶμε ὅτι ἐτελεῖτο κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο, ἀφοῦ κανένας δέν ξέρει πῶς ἐτελεῖτο καὶ ὁ καθένας αὐτοσχεδιάζει, ἐτελεῖτο ἔτσι διότι δέν εἶχε ἀναπτυχθεῖ τὸ τυπικὸ καὶ οἱ κανόνες τῆς Ἐκκλησίας. Σήμερα γιὰ τὴν τελοῦμε ἔτσι; Σήμερα ἔχει κατασταλάξει ἡ ἀρχιτεκτονικὴ τῶν Ναῶν, ἔχει ὀριστικοποιηθεῖ ἡ διαίρεσις τοῦ Ναοῦ, ἔχουν δοθεῖ οἱ Ἅγιοι Κανόνες, ἔχουν τά πάντα ρυθμισθεῖ μέσα ἀπὸ τὴν μακραίωνη παράδοσιν. Γιατί, λοιπόν, ἐπιστρέφουμε σὲ μίαν κατάστασιν πρωτόγονη; Γιατί ἐπιμένουμε στὴν «πρωτοχριστιανικὴ» ἐποχὴ; Μήπως γιὰ προεστεφανίζοντες πιστεύουμε ὅτι τότε ὑπῆρχε ἡ Ἀληθινὴ Ἐκκλησία ἡ ὁποία πέθανε καὶ προσπαθοῦμε νά τὴν ἀναστήσουμε; Ἡ Ἐκκλησία εἶναι Μία καὶ ὁποῖος ἀρνεῖται τὴν Ἱερὰ Παράδοσιν, μίαν ἀπὸ τīs δύο πηγές τῆς Πίστης μας μαζί μέ τὴν ἁγία Γραφή, δέν εἶναι Ὁρθόδοξος ἀλλὰ Προτεστάντης.

Η) Στον τομέα αὐτό, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν προσπάθειαν γιὰ τὴν, ὅσο τὸ δυνατόν, ἐνεργὴ συμμετοχὴ τοῦ λαοῦ στὴ Θεία Λατρεία καὶ τὴν ἀπογοὴ τέλεσιν τῶν Ἱ.Ακολουθιῶν ὁργανώνονται ἀγρυπνίες, βραδυνὲς προηγιασμένες, εσπερινὲς λειτουργίαι, ευχέλαιο, ὡς καὶ ἡ τέλεσις ἀρχαίων λειτουργιῶν, ἄλλων λειτουργικῶν τύπων καὶ δὴ ἡ τελεία καὶ ἡ προηγιασμένη Λειτουργία τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου.

Ἡ "κατ' ἐνώπιον" τοῦ λαοῦ τέλεσις τοῦ Ἱεροῦ Μυστηρίου καὶ ἡ "εἰς ἐπήκοον" τῶν πιστῶν ἐκφορὰ τῶν ευχῶν τῆς Θείας Λειτουργίας καὶ δὴ τῆς Ἁγίας Αναφορᾶς, ὡς καὶ ἡ μετάδοσις τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων κατὰ τὸν παλαιὸν τρόπο, εὐρίσκει μεγάλη ἀπήχησιν στὰ συναισθήματα τῶν πιστῶν, παρατηρεῖται δὲ μεγάλη συμμετοχὴ καὶ ἀναζωπύρωσις τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως. (Αγ. Λουκάς Πατησίων)

Δέν μᾶς ἔφθανε ἡ λεγομένη λειτουργία τοῦ Ἰκώβου ξαφνικά βρισκόμαστε μπροστὰ καὶ σὲ ἄλλες ἀρχαῖες λειτουργίες ἀλλὰ καὶ στὴν προηγιασμένη λειτουργία τοῦ Ἰακώβου. Ὁ καθένας λειτουργεῖ ὅποια λειτουργία θέλει γιὰ νά «τραβήξῃ» τὸ κοινόν. Πάντως σὸ συγκεκριμένο ἄρθρο μέ ἀπόλυτη εἰλικρίνεια διατυπώνονται οἱ λόγοι γιὰ τοὺς ὁποίους τελεῖται ἡ λειτουργία αὐτή: ἡ κατ' ἐνώπιον τοῦ λαοῦ τέλεσις, ἡ ἀπαγγελία τῶν εὐχῶν, ὁ τρόπος μεταδόσεως, Ἡ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ. Ὅλα αὐτά, πολὺ σωστά γράφεται, βρίσκουν ἀπήχησιν στὰ συναισθήματα τῶν πιστῶν. Νὰ ποῦ ἀποσκοποῦμε: νά συγκινήσουμε, νά παρασύρουμε συναισθηματικὰ τοὺς πιστοὺς, νά ἐξάρουμε τὰ συναισθήματά τους. Ποιὰ ἡ διαφορὰ μέ τοὺς ἄμοιρους Πεντηκοστιανούς πού στηρίζονται στὰ συναισθήματά τους; Καμμία! Ἐξ' ἄλλου μέ ἀφοπλιστικὴ εἰλικρίνεια ὁμολογεῖται ὅτι δέν θέλουμε ἀνθρώπους πού νά μετέχουν σὸ Σῶμα τῆς Ἐκκλησίας καὶ νά ἀναπνέουν μέσα σὲ Αὐτό ἀλλὰ ἀνθρώπους πού θά ἀποβάλλουν τὴν ὅποια ἐκκλησιαστικὴ συνείδησιν καὶ θά ἀναζωπυρώσουν τὴ θρησκευτικὴ συνείδησιν, ἀνθρώπους πού θά δοῦν τὴν Ἐκκλησίαν ὡς μίαν ἀπὸ τīs θρησκείας πού λατρεύει ἕνα ἀπὸ τοὺς Θεούς. Ἀνθρώπους πού θά θρησκεύουν ἀντὶ νά ἐκκλησιοποιῶνται. Ἀνθρώπους πού ἀπλῶς θά λατρεύουν ἕνα ἀφηρημένο Θεὸ καὶ ὄχι ἀνθρώπους πού θά γίνονται ἕνα μέ τὸν Ἐνσαρκωμένο Λόγον, Θεὸν κατὰ Χάριν.

Θ) Από 15 έως 19 Σεπτεμβρίου πραγματοποιήθηκε στην αίθουσα του ΜΕΣ "Αρχίλοχος "Επιστημονικό Συνέδριο" με θέμα: "Η Εκατονταπυλιανή και η Χριστιανική Πάρος", στο οποίο εισηγητές ήσαν καθηγητές πολλών Πανεπιστημίων της χώρας, Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες, εκδότες, μέλη της Διοικούσης Επιτροπής και μοναχοί.

Στα πλαίσια του Συνεδρίου έλαβαν χώρα α) συναυλία βυζαντινής μουσικής από την "Ελληνική Βυζαντινή Χορωδία" την 15η Σεπτεμβρίου, β) η αρχαιοπρεπής Θεία Λειτουργία του αγ. Ιακώβου του Αδελφοθέου και η θεμελίωση του Ι.Ναού αγ. Αθανασίου του Παρίου στον Κώστο την 17η Σεπτεμβρίου και γ) έκθεση φωτογραφίας της κ. Ελ. Κάρσον στον χώρο του συνεδρίου.

Τί είναι, λοιπόν, και γιατί τελείται η Λειτουργία αυτή; "Ένα ωραιότατο show, μία πολιτιστική έκδήλωση.

Ι) Τη Θεία Λειτουργία του Αγίου Ιακώβου του Αδελφοθέου τέλεσε σήμερα το πρωί στον Καθεδρικό Ι. Ναό Αθηνών ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ.κ. Χριστόδουλος.

Ο Μακαριώτατος αναφέρθηκε στη Θ. Λειτουργία του Αγίου Ιακώβου του Αδελφοθέου και στις διαφορές και τις ομοιότητές της με τη λειτουργία του Ιερού Χρυσοστόμου. Επιπλέον, **επισήμανε, ότι «η Εκκλησία έχει ευρύ πνεύμα, ξέρει να διακρίνει ποιο είναι το ουσιώδες και ποιο το επουσιώδες, ποιο είναι το σημαντικό και ποιο το δευτερεύον».** «Πολλοί αδελφοί μας», πρόσθεσε, «αυτό δεν το καταλαβαίνουν και στα δευτερεύοντα δίνουν πρωτεύουσα θέση και στα μη σημαντικά σημαντική θέση με αποτέλεσμα να δυσχεραίνουν την εξελικτική πορεία της Εκκλησίας. Να σκανδαλίζονται ή και να αντιδρούν για κάτι καινούριο που εισάγεται στην Εκκλησία, το οποίο όμως βρίσκεται σε συνάφεια με την παράδοση και τις ρίζες της πίστεως».

Νά και από τό στόμα τοῦ ἴδιου τοῦ Μακαριωτάτου ὁ λόγος ἐπαναφορᾶς τῆς Λειτουργίας αὐτῆς. Νά καί πάλι ἡ θεωρία γιά τά οὐσιώδη καί τά ἐπouσιώδη πού ἀλλάζουν μέ ἀποφάσεις καί ἐγκυκλίους ἢ γνωμοδοτήσεις συνοδικῶν ἐπιτροπῶν. Μά ὁ Μ. Βασίλειος δέν εἶδαμε ὅτι διατρανώνει ὅτι ὅποιος προσπαθῇ νά ἀλλάξει τά μικρά ζημιώνει αὐτό τό ἴδιο τό Εὐαγγέλιο; Ποιόν νά πιστέψουμε τόν ἀρχιεπίσκοπο ἢ τόν Ἅγιο; Καί ἂν δεχθοῦμε τή θεωρία τοῦ Μακαριωτάτου, ποιός εἶναι αὐτός πού θά ἐγγυηθεῖ ὅτι ἔχει τή φώτιση τοῦ Θεοῦ γιά νά ἀποφασίσει τίς ἀλλαγές; Ὁ ἴδιος ἢ οἱ συνεργάτες του; Ποιά εἶναι ἡ Ἐκκλησία πού δέν μένει ἴδια ἀλλά ἀλλάζει καί προσαρμόζεται ὡς ἐγκόσμιος καί ἀνθρωποανθρώπινος ὀργανισμός; Ἡ Ἐκκλησία, ἡ Ἀλήθεια δέν ἀλλάζει. Οἱ θρησκείες ἀλλάζουν καί μεταβάλλονται γιά νά ἐπιβιώσουν. Ὅμως ἡ ἴδια ἡ Ζωή δέν ἔχει ἀνάγκη...ἐπιβιώσεως καί συνεπῶς δέν ἔχει ἀνάγκη γιά ἀλλαγές καί προσαρμογές. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Χριστός παρατεινόμενος εἰς τούς αἰῶνας, εἶναι ἡ Ὁδός, ἡ Ἀλήθεια καί ἡ Ζωή. Ποιά, λοιπόν ἐξέλιξη χρειάζεται;

Τέλος παραθέτουμε παρακάτω μερικές φωτογραφίες πού ἀποδεικνύουν ὅτι ἡ τέλεση τῆς Λειτουργίας τοῦ Ἰακώβου μᾶς μυεῖ στήν παπική καί ὄχι στήν Ὁρθόδοξη Λειτουργική παράδοση καί προσπαθεῖ νά ἐξαφανίσει τίς φαινομενικές διαφορές γιά νά δεχθοῦμε τήν ἔνωση μέ τόν παπισμό πού θά φαντάζει πιό οἰκείος. Ἀπό τή μιά μεριά, ἀριστερά, ἔχουμε φωτογραφίες ἀπό Ὁρθόδοξους Ναούς καί ἱερεῖς (καλύψαμε τά πρόσωπα γιατί σκοπός μας δέν εἶναι νά ἐκθέσουμε ἢ νά μειώσουμε τους ἀδελφούς καί συλλειτουργοῦς πού ἀπό ἄγνοια ἢ ἀφέλεια τελοῦν τήν Λειτουργία τοῦ Ἰακώβου καί ἀπό τήν ἄλλη, δεξιά, φωτογραφίες ἀπό λειτουργίες παπικῶν. Βέβαια σίγουρα θά δυσκολευτεῖτε νά καταλάβετε ποιές εἶναι οἱ ὀρθόδοξες καί ποιες οἱ παπικές Λειτουργίες. Στό τέλος παραθέτουμε φωτογραφία ἀπό σχολεῖο πού παρακολούθησε τό θέαμα αὐτό. Παρατηρεῖστε πῶς τά παιδιά γελοῦν μέ τά χάλια μας, πῶς ἀντιλαμβάνονται ὡς ἀστεῖο τό ὕψιστό γεγονός τῆς Θ. Λειτουργίας. Δέν ευθυνόμαστε γιά τήν ἀποϊεροποίηση καί τόν ὑποβιβασμό αὐτό;

«ΑΓ.ΑΔΕΛΦ.»

«ΠΑΠΙΚΗ»

«ΑΓ.ΑΔΕΛΦ.»

«ΠΑΠΙΚΗ»

«ΑΓ.ΑΔΕΛΦ.»

«ΠΑΠΙΚΗ»

«ΑΓ.ΑΔΕΛΦ.»

«ΠΑΠΙΚΗ»

«ΑΓ.ΑΔΕΛΦ.»

«ΠΑΠΙΚΗ»

«ΑΓ.ΑΔΕΛΦ.»

«ΠΑΠΙΚΗ»

«ΑΓ.ΑΔΕΛΦ.»

«ΠΑΠΙΚΗ»

«ΑΝΤΙΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ»

[1] Συλλογή βυζαντινών νόμων

[2] P.G 138, σελ. 953

[3] P.G 137,σελ. 621

[4] Αυτόθι

[5] Βλπ «Τά 'ιερά 'Αμφια καί ή έξωτερική περιβολή του 'Ορθοδόξου κλήρου» του Κλάδου έκδόσεων τής έπικοινωνιακής καί μορφωτικής ύπηρεσίας τής 'Εκκλησίας τής 'Ελλάδος, Αθήναι 2005, σελ. 134

[6] Περιοδικό «Ἐκκλησία», Μάιος 2000, ἀριθμ. 5, σελ. 426

[7] Περιοδικό «Σύναξη» τεύχος 72, σελ. 38

[8] Πηδάλιον Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου, ἐκδόσεις Ρηγοπούλου, σελ. 281

[9] Συμεων Ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης τά ἅπαντα» ἐκδόσεις Βασ. Ρηγοπούλου 1985, σελ. 123

[10] Αὐτόθι σελ. 319

[11] P.G 62, σελ.. 69

[12] P.G 138, σελ. 839 - 841

[13] Γιά την μυστική ἀνάγνωση τῶν εὐχῶν τῆς Θείας Λειτουργίας βλέπε τά πρακτικά τοῦ Α΄ Λειτουργικοῦ Συνεδρίου πού ὀργάνωσε ἡ Ἑταιρεία Ὁρθοδόξων Σπουδῶν στη Θεσσαλονίκη καί ἐξέδωσε τό περιοδικό Θεοδρομία: «Θεοδρομία» ἔτος Δ, Τεύχη 1 – 3 Ἰανουάριος – Σεπτέμβριος 2002 σελ. 156 κ.ε ὅπου ἡ εἰσήγησις πάνω στό θέμα τοῦ Ἀρχιμ.⁷ Νικοδήμου Μπαρούση. Βλέπε ἐπίσης τή συνοπτική ἐργασία τοῦ π.Εὐθυμίου Μουζακίτη πού βρίσκεται στην ιστοσελίδα μας.

[14] Ἀγίου Νεκταρίου, Μητροπολίτου Πενταπόλεως «Μελέτη περί ἀθανασίας τῆς ψυχῆς καί περί τῶν ἱερῶν μνημοσύνων» ἐκδόσεις Βασ. Ρηγοπούλου, Θεσσαλονίκη 1973, σελ. 105.

[15] Πηδάλιο σελ. 645, ὕπος. 3

[16] Ἀγίου Νικολάου Καβάσιλα 16^{ος} καί 24^{ος} λόγοι στη Θεία Λειτουργία.

[17] Συμεων Ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης τά ἅπαντα» ἐκδόσεις Βασ. Ρηγοπούλου 1985, σελ. 297.

[18] Αὐτόθι σελ. 91

[19] Αὐτόθι σελ. 231

[20] Αὐτόθι σελ. 273

[21] Αὐτόθι σελ. 292

[22] Πηδάλιον σελ.

[23] P.G 54, σελ. 646

[24] Συμεων Ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης τά ἅπαντα» ἐκδόσεις Βασ. Ρηγοπούλου 1985, σελ.349

[25] Αὐτόθι σελ. 459

[26] P.G 32, σελ. 189

[27] P.G 56 σελ. 136

[28] Συμεων Ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης τά ἅπαντα» ἐκδόσεις Βασ. Ρηγοπούλου 1985, σελ. 319 -320

[29] Αὐτόθι σελ. 330

[30] Αὐτόθι σελ. 128

[31] Αὐτόθι σελ. 128

[32] Αὐτόθι σελ. 128

[33] Περιοδικό «Ἐκκλησία», Μάιος 2000, ἀριθμ. 5, σελ. 426

[34] Αὐτόθι σελ. 431

[35] Περιοδικό «Ἐκκλησία», Μάιος 2000, ἀριθμ. 5, σελ. 429

[36] Συμεων Ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης τά ἅπαντα» ἐκδόσεις Βασ. Ρηγοπούλου 1985, σελ. 107

[37] Περιοδικό «Ἐκκλησία», Μάιος 2000, ἀριθμ. 5, σελ. 428 καί 431 ὑποσημείωση 23

[38] Πηδάλιον σελ. 643

[39] P.G 32, σελ. 188